

1. Obiekt

731/1
DWIE ALEJE Z POMNIKAMI W ZESPOLE KOSZAR

2. Czas powstania

1932 - 1934

3. Miejscowość

KOMOROWO

4. Adres

KOMOROWO

Nr hipoteczny

Nr działki

1941/24, 1941/25

5. Przynależność administracyjna

Województwo mazowieckie

Gmina

Ostrów Mazowiecka

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Komorowo

7. Przynależność administracyjna 1.VI.1975 r.

Województwo warszawskie

Powiat

Ostrów Mazowiecka

8. Właściciel i jego adres

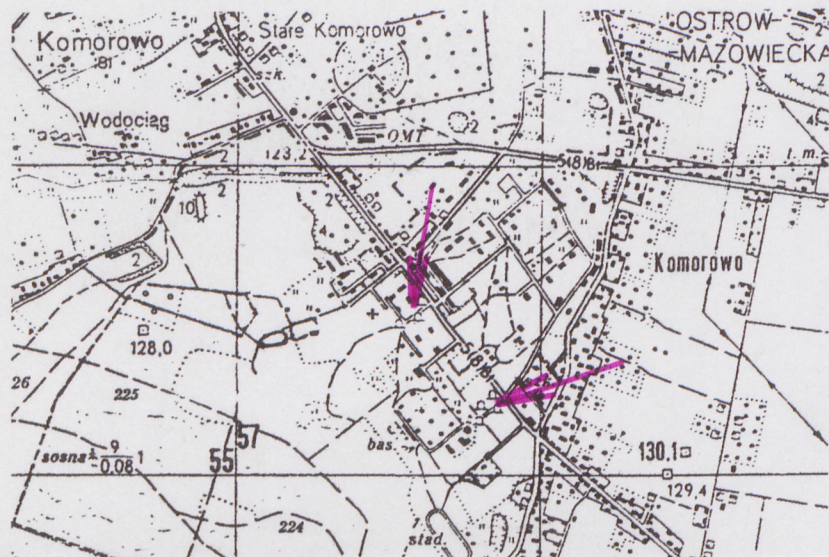
Ministerstwo Obrony Narodowej
Stołeczny Zarząd Infrastruktury
Al. Jerozolimskie nr 97
00-909 Warszawa

9. Użytkownik i jego adres

Jednostka Wojskowa 3470
Komorowo
07-300 Ostrów Mazowiecka

10. Rejestr zabytków

Nr A-763 data 7.11.2007

1/A1B

1/A11B

12. Historia obiektu, autorzy, określenie stylu

Kompleks koszarowy w Komorowie powstał l. 1888-1891. W 1926 r. przeniesiono tu z Warszawy Szkołę Podchorążych Piechoty, która funkcjonowała w Komorowie do 1939 r. W l. 1926-1930 koszały rozbudowano przystosowując je dla potrzeb szkoły. Wzniesiono nowe obiekty (m.in. ośrodek sportowy, basen), uporządkowano teren, wytyczając nowe drogi i aleje.

W 1930 r. z inicjatywy Maksymiliana Milana-Kamskiego zawiązano Komitet Obchodów 100-lecia powstania listopadowego, który zainicjował budowę mauzoleum ku czci wychowanków szkoły poległych za wolność ojczyzny oraz budowę pomnika marszałka J. Piłsudskiego. Ideę tą poszerzył kolejny komendant SPP płk dypl. Ludwik Bociański, którego staraniem w l. 1932 - 1934 wzniesiono pomniki królów, hetmanów i dowódców powstania listopadowego. Pomniki wykonał artysta rzeźbiarz Wojciech Aleksander Durek (1888-1951).

Po kampanii wrześniowej 1939 r. koszały zostały zajęte przez wojska niemieckie. W 1944 r. wycofujący się Niemcy spalili większość obiektów koszarowych. Pomniki nie ucierpiały w pożodze.

W 1944 r. wojska radzieckie zniszczyły pomnik Stefana Batorego oraz pomnik Ks. Bpa Władysława Bandurskiego /odbudowany w 2003 r./.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

SYTUACJA: Jednostka wojskowa położona jest w pñn.-zach. części miasta Ostrów Mazowiecka. Teren jednostki podzielony jest drogą przejazdową biegnącą w kierunku pñd.-wsch. - pñn.zach. Aleje z pomnikami /aleja I Baonu Szkoły Podchorążych i aleja II Baonu Szkoły Podchorążych / zlokalizowane są po pñd. stronie tej drogi. Obie biegną w kierunku pñn.-pñd. Aleja I Baonu znajduje się w części wsch. jednostki, w pobliżu wjazdu na teren jednostki. Po jej wsch. stronie rozciąga się niezabudowany teren zieleni, porośły samosiewami drzew i krzewów. Po jej zach. stronie znajduje się teren lokalizacji, nieistniejącego, budynku mieszkalno-koszarowego. Obecnie obszar ten zajmuje plac z nawierzchnią asfaltową. W głębi usytuowany jest współczesny budynek kotłowni /dawne miejsce lokalizacji budynku komendy batalionu - przed II wojną światową/, do którego prowadzi droga będąca przedłużeniem alei. Aleja II Baonu zlokalizowana jest w centralnej części jednostki. Aleja poprowadzona jest pomiędzy murowanymi budynkami koszarowo - biurowymi. Po stronie zach. alei usytuowane są szczytem do alei dwa budynki koszarowe /dawny budynek mieszkalny podchorążych i dawny budynek mieszkalno-biurowy/. Po stronie wsch. alei, na osi w/w budynków, znajdują się kolejne dwa budynki koszarowe. W głębi, od pñd., za pomnikiem Bolesława Chrobrego rozciąga się teren zielony porośnięty trawą z pojedynczymi nasadzeniami drzew, za którym znajduje się się obszar leśny garnizonu, po stronie pñd.-zach. w głębi, zlokalizowany jest kościół garnizonowy.

KOMPOZYCJA: Obie aleje biegną prostopadłe do drogi głównej prowadzącej przez teren jednostki wojskowej, równolegle względem siebie, oddzielone zabudową koszarową i drogą wewnętrzną. Aleja I Baonu obsadzona jest świerkami w dwóch rzędach (w rzędzie zewnętrznym także pojedyncze brzozy, nasadzenia przerzedzone). Pomniki ustawione są za wewnętrznym rzędem drzew, w regularnym, osiowym rozstawie, trzy po wsch. i trzy po zach. stronie alei. Pomniki przedstawiają dowódców powstania listopadowego. Są to, po stronie zach.: pierwszy od drogi głównej pomnik gen. dywizji Józefa Dwernickiego, za nim pomnik Grzegorza Józefa Chłopickiego i pomnik gen. brygady Józefa Longina Sowińskiego, po stronie wsch: pierwszy od drogi głównej pomnik gen. Ignacego Prądzyńskiego i gen. Wojciecha Chrzanowskiego, za nim pomnik gen. brygady Józefa Bema i pomnik majora Waleriana Łukasińskiego. Pomniki wykonane są z żelazo-betonu. Na niskim cokole znajdują się pojedyncze postacie oraz grupy postaci ponadnaturalnej wielkości. Tworzą one zwarte, ekspresyjne w wyrazie, dynamiczne w formie grupy figuratywne. Na osi alei, od pñd., jako jej punkt kulminacyjny, zlokalizowany jest pomnik patrona szkoły - Piotra Wysockiego. Jego trójboczny cokół, z postacią P. Wysockiego pośrodku umieszczoną na postumencie, zamyka kompozycyjnie i widokowo aleję. Za pomnikiem rosną pojedyncze brzozy. Przed pomnikiem droga rozgałęzia się w kierunku zach. , wsch. i pñd. Aleja posiada nawierzchnię brukową pokrytą asfaltem na odcinku od drogi głównej do pomnika, dalej prowadzi droga gruntowa.

Aleja II Baonu obsadzona jest drzewami o różnym składzie gatunkowym: kasztanowce, brzozy, robinie w dwóch rzędach (w rzędzie zewnętrznym nasadzenia nieregularne). Za pomnikiem Bolesława Chrobrego rosną świerki. Pomniki ustawione są za wewnętrznym rzędem drzew, w regularnym rozstawie. Pomniki przedstawiają królów i hetmanów. Po stronie zach. znajdują się trzy pomniki (brak jednego pomnika - Stefana Batorego) oraz cztery po zach. stronie alei. Są to po stronie zach.: pierwszy od drogi głównej pomnik hetmana Karola Chodkiewicza, dalej pomnik króla Władysława Jagiełły i pomnik hetmana Jana Tarnowskiego. Po stronie wsch.: pierwszy od drogi głównej pomnik hetmana polnego koronnego Stefana Czarneckiego, pomnik Władysława Łokietka, pomnik Jana III Sobieskiego, pomnik hetmana i kanclerza koronnego Stanisława Żółkiewskiego. Pomniki Władysława Jagiełły, Jana Tarnowskiego, Władysława Łokietka, Stanisława Żółkiewskiego zlokalizowane są na tle elewacji budynków koszarowych. Pomniki wykonane są z żelazo-betonu. Na niskim cokole znajdują się pojedyncze postacie oraz grupy postaci ponadnaturalnej wielkości. Tworzą one zwarte, ekspresyjne w wyrazie, dynamiczne w formie grupy figuratywne. Na osi alei, od pñd., jako jej punkt kulminacyjny, zlokalizowany jest pomnik Bolesława Chrobrego. Jego półkolisty cokół, z postacią B. Chrobrego pośrodku umieszczoną na postumencie, zamyka kompozycyjnie i widokowo aleję. Aleja posiada nawierzchnię brukową pokrytą asfaltem z chodnikiem brukowo-betonowym po stronie wsch. Do każdego z pomników prowadzi chodnik z trylinki.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa Aleja I Baonu - 0,39 ha Aleja II Baonu - 0,40 ha	16. Przeznaczenie pierwotne upamiętnienie	17. Użytkowanie obecne upamiętnienie
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja W 1987 r. odnowiono pomniki.		19. Stan zachowania Stan pomników i drzewostanu dobry.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Brak	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

Szkoła Podchorążych Piechoty, Księga Pamiątkowa.

25. Opracował

Tekst mgr Aneta Semeniuk 2006r

Plany, rysunki mgr Aneta Semeniuk 2006r

Zdjęcia fotogr. mgr Aneta Semeniuk 2006r

Miejsce przechowywania negatywów WUOZ w Warszawie, Delegatura w Ostrołęce

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, sygnatura i miejsce przechowywania)

27. Załączniki

Wkładki

1. Miejscowość

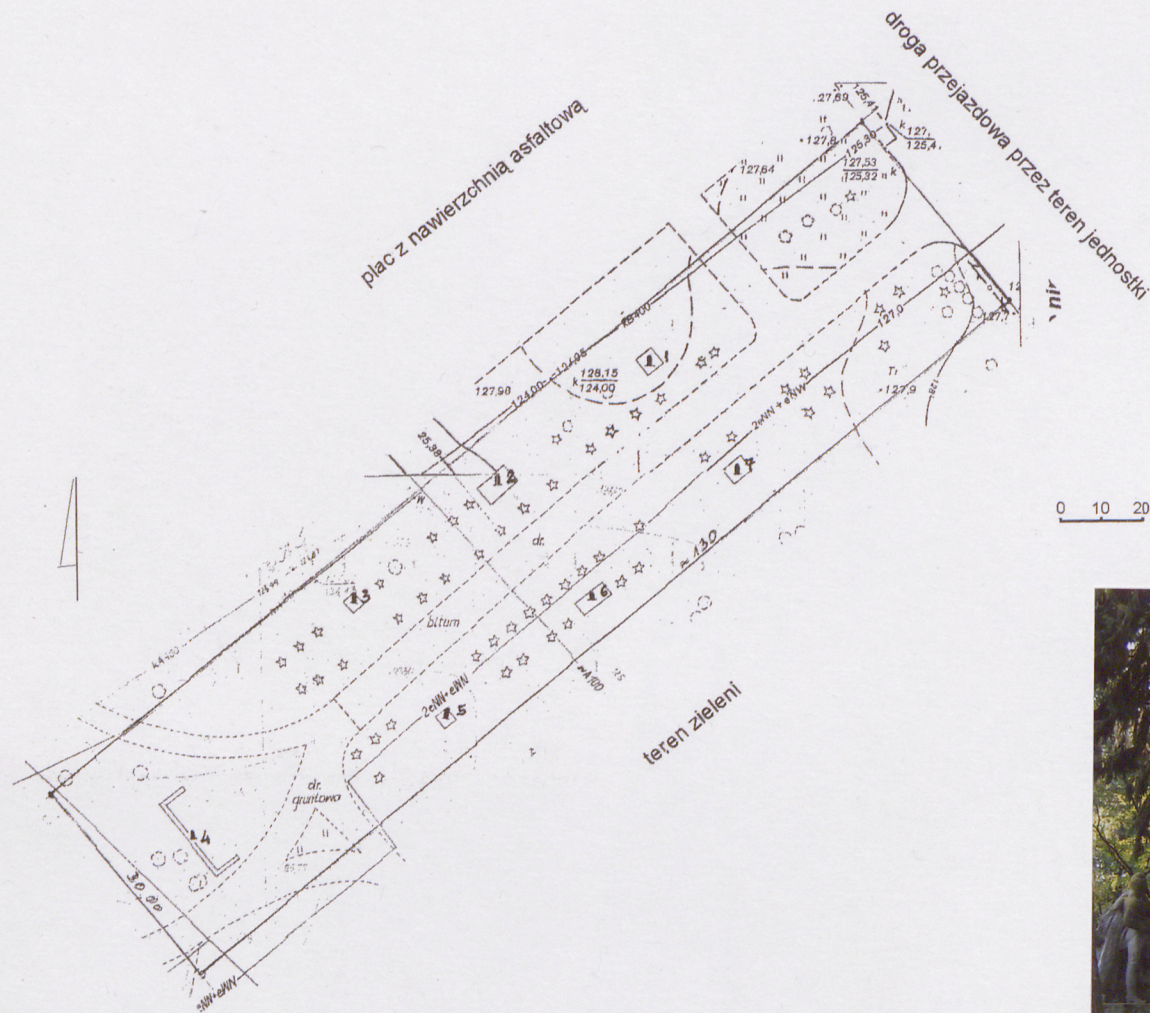
KOMOROWO

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

DWIE ALEJE Z POMNIKAMI W ZESPOLE KOSZAR

3. Zawartość wkładki

PLANY, FOTOGRAFIE

ALEJA I BAONU

Legenda:

- 1 - pomnik generała dywizji Józefa Dwernickiego
- 2 - pomnik Grzegorza Józefa Chłopickiego
- 3 - pomnik generała brygady Józefa Longina Sowińskiego
- 4 - pomnik Piotra Wysockiego
- 5 - pomnik majora Waleriana Łukasińskiego
- 6 - pomnik generała brygady Józefa Bema
- 7 - pomnik generała Ignacego Prądzyńskiego i generała Wojciecha Chrzanowskiego

3

4

5

1. Miejscowość

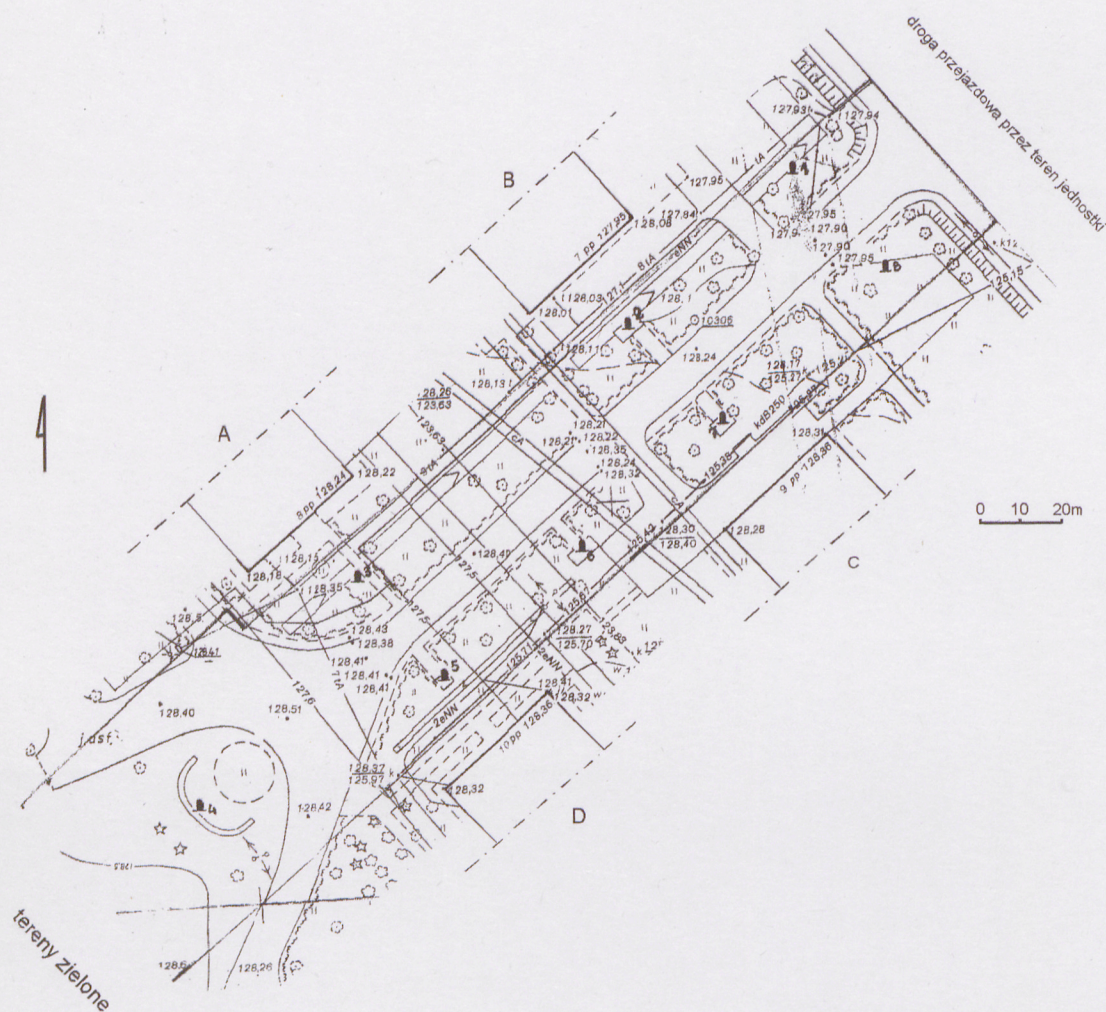
KOMOROWO

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

DWIE ALEJE Z POMNIKAMI W ZESPOLE KOSZAR

3. Zawartość wkładki

PLANY, FOTOGRAFIE

ALEJA II BAONU

Legenda:

- 1 - pomnik hetmana Karola Chodkiewicza
- 2 - pomnik króla Władysława Jagiełły
- 3 - pomnik hetmana Jana Tarnowskiego
- 4 - pomnik Bolesława Chrobrego
- 5 - pomnik hetmana i kanclerza koronnego Stanisława Żółkiewskiego
- 6 - pomnik Jana III Sobieskiego
- 7 - pomnik Władysława Łokietka
- 8 - pomnik hetmana polnego koronnego Stefana Czarneckiego
- A, B, C, D - budynki koszarowe

4

3

5

1. Miejscowość

KOMOROWO

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

DWIE ALEJE Z POMNIKAMI W ZESPOLE KOSZAR

3. Zawartość wkładki

FOTOGRAFIE

Aleja I Baonu - fotografie:

- 1/ widok ogólny na płd.-zach. fragment alei
- 2/ widok ogólny na aleję w kierunku płd.-zach. od strony drogi przejazdowej przez koszary
- 3/ widok ogólny na aleję w kierunku płn.-wsch.
- 4/ widok na aleję w kierunku płn. od strony płd.-wsch.
- 5/ widok ogólny na płn.-zach. fragment alei od strony drogi przejazdowej przez koszary
- 6/ widok ogólny na płn.-wsch. fragment alei
- 7/ pomnik Józefa Dwernickiego
- 8/ pomnik Grzegorza Józefa Chłopickiego
- 9/ pomnik Józefa Longina Sowińskiego
- 10/ pomnik Piotra Wysockiego widok ogólny
- 11/ pomnik Piotra Wysockiego widok na część centralną (postać P. Wysockiego)
- 12/ pomnik Waleriana Łukasińskiego
- 13/ pomnik Józefa Bema
- 14/ pomnik Ignacego Prądzyńskiego i Wojciecha Chrzanowskiego

6

8

7

9

12

1. Miejscowość

KOMOROWO

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

DWIE ALEJE Z POMNIKAMI W ZESPOLE KOSZAR

3. Zawartość wkładki

FOTOGRAFIE

Aleja II Baonu - fotografie:

- 1/ widok ogólny na aleję w kierunku płd.-zach.
od strony drogi przejazdowej przez koszary
- 2/ widok ogólny na aleję w kierunku płn.-wsch.
- 3/ widok od płd. na fragment wsch. strony alei
- 4/ widok od płd. na fragment zach. strony alei
- 5/ pomnik Karola Chodkiewicza
- 6/ pomnik Władysława Jagiełły
- 7/ pomnik Jana Tarnowskiego
- 8/ pomnik Bolesława Chrobrego widok ogólny
- 9/ pomnik Bolesława Chrobrego widok na część centralną (postać B.Chrobrego)
- 10/ pomnik Stanisława Żółkiewskiego
- 11/ pomnik Jana III Sobieskiego
- 12/ pomnik Władysława Łokietka
- 13/ pomnik Stefana Czarnieckiego

6

7

10

11

12

1. Miejscowość

KOMOROWO

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

DWIE ALEJE Z POMNIKAMI W ZESPOLE KOSZAR

3. Zawartość wkładki

FOTOGRAFIE

ALEJA I BAONU - fotografie c.d.

14

10

13

1. Miejscowość

KOMOROWO

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

DWIE ALEJE Z POMNIKAMI W ZESPOLE KOSZAR

3. Zawartość wkładki

FOTOGRAFIE

ALEJA II BAONU - fotografie c.d.

9

8

